

Habits of Mind- 16 taitavan ajattelijan toimintatapaa

(Costa & Kallick, 2000)

Habits of Mind

- Tapoja, miten taitavat ajattelijat toimivat uusissa tilanteissa ja kohdatessaan ongelmia, joita he eivät voi ratkaista helposti heti
- Kyse ei ole tietämisestä vaan toiminnasta, käyttäytymisestä
- Hyöty, taipumus, herkkyyys, kyvykkyys, sitoutuminen
- Perustuvat laajaan ajattelun psykologiseen tutkimukseen
- Ei täydellinen lista, vaan malli ajattelun pohjaksi

Sitkeys

- Tavoitteiden asettelu
- Keskittymisen ja fokuksen säilyttäminen
- Vaihtoehtoisten toimintatapojen löytäminen, kun jumittaa
- Ponnistelu tehtävän loppuun saattamiseksi
- Ongelmanratkaisustrategioiden etsiminen

Impulsiivisuuden hallinta

- Ajattelemisen ennen tekemistä
- Harkittu toiminta
- Suunnittelu ja tavoitteiden määrittely ennen työn aloitusta
- Rauhallisuuden säilyttäminen
- Hillitty käyttäytyminen

- Aito kiinnostus toisten ajatuksiin ja ideoihin
- Pyrkimys ymmärtää toisten ajattelua
- Halu nähdä asioita toisten näkökulmasta
- Empaattinen toiminta

Ymmärtävä ja empaattinen kuuntelu

Joustava ajattelu

- Näkökulmien vaihtelu
- Vaihtoehtojen tuottaminen ja punnitseminen
- Rohkeus muuttaa mieltään
- Erilaisten strategioiden käyttäminen tilanteen mukaan
- Lateraalinen ajattelu

Oman ajattelun ajatteleminen (metakognitio)

- Tietoisuus omista ajatuksista ja toimintamalleista
- Tietoisuus itsestä, toisista, strategioista, ja tehtävistä
- Omien tunteiden ja niiden vaikutuksen tulkitseminen
- Oman toiminnan ohjaaminen
- Sisäinen puhe itselle
- Reflektio

Pyrkimys parhaaseen

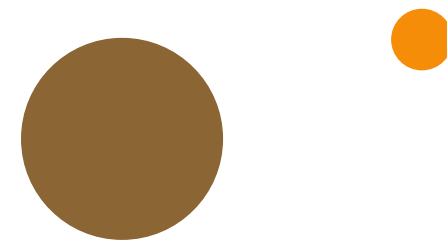
- Pyrkimys aina parhaaseen suoriutumiseen
- Halu parantaa suoritusta ja korjata virheitä
- Keinojen etsiminen parempaan suoritukseen
- Ylpeys omasta työstä

- Kyselevä ja kyseenalaistava mieli
- Luontainen uteliaisuus
- Halu löytää uusia ongelmia ja ratkaisuja
- Tarve löytää perusteluja asioille
- Kriittisyys tietoon ja näkökulmiin
- Hypoteettinen ajattelu

Kysyminen ja kyseenalaistaminen

Aiemman osaamisen soveltaminen uusiin tilanteisiin

- Kokemuksista oppiminen
- Aiemmin opitun tiedon hyödyntäminen
- Sääntöjen ja lainalaisuuksien löytäminen tilanteista, jotta niitä voi soveltaa toisissa tilanteissa
- Strategioiden käyttäminen
- Asioiden välisten yhteyksien ja suhteiden huomioiminen

Ajattelun ja kommunikoinnin selkeys ja täsmällisyys

- Pyrkimys täsmälliseen ja kuvailevaan suulliseen ja kirjalliseen kielenkäyttöön
- Liiallisten yleistysten, ylimalkaisuuksien, vääristelyn, asioiden ohittamisen tai liioittelun välttäminen
- Täsmällisten käsitteiden käyttö ajattelun välineenä

Tiedon kerääminen eri aisteilla

- Huomion kiinnittäminen ympäristön ilmiöihin
- Kaikkien aistien käyttö
- Erialaisten aistimusten välittämien kokemusten synteesi

Luominen, kuvittelu ja innovointi

- Uusien ja omaperäisten ideoiden tuottaminen
- Luovuus eri muodoissaan
- Kritiikin sietäminen
- Harjoittelun merkityksen ymmärtäminen luovuuden kehittämisessä

Ihmettely ja hämmästyminen

- Maailman näkeminen kiinnostavana ja innostavana
- Intohimo uuden oppimiseen ja ymmärtämiseen
- Uteliaisuus
- Monimutkaisuuden, muutoksen ja arvaamattomuuden kokeminen jännittävänä

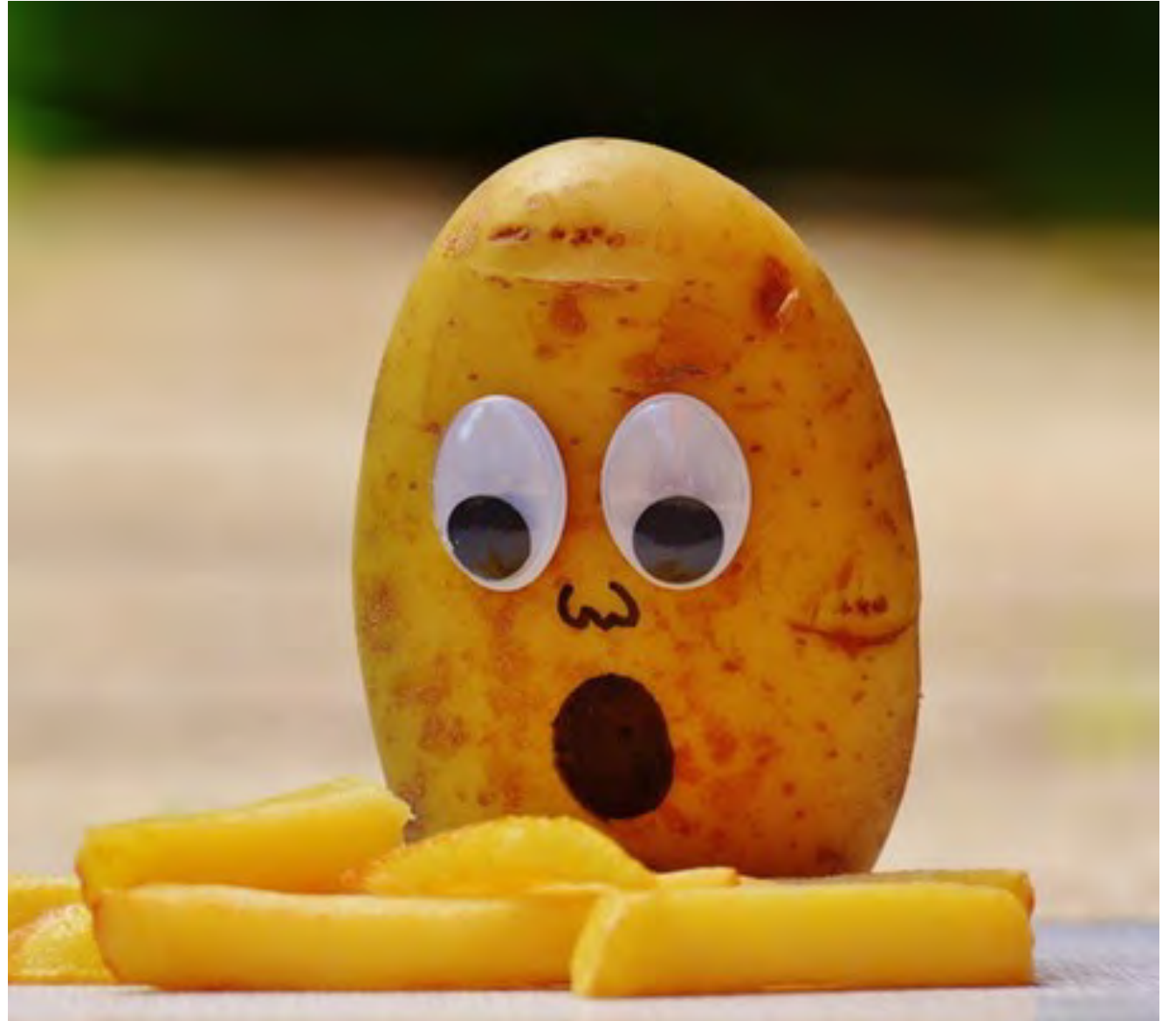
Hallittu riskinotto

- Uusien ja outojen asioiden kokeileminen
- Omien rajojen testaaminen
- Osaamisen ääri rajoilla toimiminen
- Flow
- Hämmennyksen ja epävarmuuden sieto
- Resilienssi, palautumiskyky

Huumori

- Asioiden huvittavuuden ja hassunkurisuuden huomaaminen
- Taito yhdistellä toisistaan riippumattomia asioita absurdisti
- Kyky nauraa itselle
- Toisten huumorin ymmärtäminen

Yhdessä ajattelu

- Riippuvaisuus toisista ja yhteistyöstä
- Taitoa asettua vastavuoroisiin suhteisiin
- Kykyä oppia toisilta ja jakaa omaa osaamistaan
- Tiimityö ja jaettu vastuu
- Sosiaaliset taidot
- Avoimuus toisten ajattelulle

- Kasvun tavoittelu
- Halu muovata itseään
- Sen ymmärtäminen, että ei tiedä ja osaa, on taitavaa ajattelua
- Nöyryys uuden ja tuntemattoman edessä
- Mukavuusalueelta pois pyrkiminen

Avoimuus jatkuvalle oppimiselle

TYÖSKENTELY

Vaihe 1

Käsitteenmäärittely

12.45 – 13.15

- Määritelkää, mitä taito on niin, että oppilaskin sen ymmärtää. (ikäkaudet huomioiden)
- Kuvaus yhdellä tai korkeintaan kahdella virkkeellä.
  - SITKEYS on ....

Vaihe 2

Toiminnan kuvaus

13.15 – 13.45

- Kuvatkaa taito sellaisena toimintana, joka voidaan havaita oppimistilanteessa:
- Miltä se näyttää?
- Miltä se kuulostaa?
- Miltä se tuntuu?
- Mistä sen voi havaita?

Vaihe 3
Maadoitus
opetussuunnitelmaan

13.45 – 14.30

- Mitä Opetussuunnitelman **L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen** sekä vuosiluokkakokonaisuuksissa sanotaan taidosta?
- Miten taito kytkeytyy opetussuunnitelman kokonaisuuteen?
- Millaisia esimerkkejä voisitte löytää lisäksi eri oppaineiden tavoitteista?

Vaihe 4

Oppimistilanteet

Millaisia työtapoja, ryhmittelyjä, menetelmiä ja materiaaleja pitäisi käyttää ja miten toimin opettajana, jotta

- oppilaiden on mahdollista käyttää taitoa oppimistilanteissa?
- oppilaiden taito voi kehittyä osana oppimistilanteita?

Vaihe 5

Reflektio ja arviointi

Miten taidon kehittymistä voi arvioida?

SITKEYS

Kun toimin sitkeästi...

Useimmiten

Joskus

En ihan vielä

selvitän mitä minun pitää tehdä

sanon itselleni, että "kyllä minä

onnistun"

pidän tauon, jos en jaksa keskittyä

tekemiseeni

yritän aina itse ensin

tiedän, keneltä kannattaa pyytää apua

	Useimmiten	Joskus	En ihan vielä
selvitän mitä minun pitää tehdä			
sanon itselleni, että "kyllä minä onnistun"			
pidän tauon, jos en jaksa keskittyä tekemiseeni			
yritän aina itse ensin			
tiedän, keneltä kannattaa pyytää apua			